

Beslutsunderlag

Styrelsen 2023-09-22

Telefon: [031 64 74 00](tel:031647400)

Diarienummer: 0179/23

Mejladress: jan.karlsson@gryaab.se

Handläggare: Jan Karlsson

Återrapportering till ägarrådet: Status och framtida planering i projekt Nya Rya

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Styrelsen godkänner rapporten enligt bilaga 1 i beslutsunderlaget och att den skickas till Stadshus AB som återrapportering till ägarrådet.
2. Beslutet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

I redovisning från av ägardialogen mellan Gryaab's styrelse och Gryaab's ägarråd daterad 19 januari 2023 fick Gryaab i uppdrag av ägarrådet att inkomma med en statusrapport angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya. Rapporten ska skickas in under september 2023.

Gryaab har tagit fram ett förslag på rapport som beskriver statusen i projekt Nya Rya, projektgenomförande, tillståndsprocess, finansieringsprocess, beslutsprocess, risker och tidplan.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Projekt Nya Rya kommer att påverka ägarkommunernas VA-taxa från och med uppskattningsvis 2026 och med störst påverkan när investeringen är genomförd 2036.

En tidig kostnadsindikation ger en investeringskostnad av 3,7-5,9 miljarder, i 2018 års kostnadsnivå, fördelat över åren 2025-2036. Fram till 2036 kan avgiften bli 80 till 100 procent högre än vad den är idag. I denna ökning ingår också kostnader för nödvändigt underhåll och utbyte av uttjänta anläggningsdelar i befintlig anläggning.

Bedömning ur ekologisk dimension

Med det kommande tillståndet, för verksamheten efter 2036, följer ett antal villkor som ska uppfyllas. Villkoren avser bland annat hur mycket fosfor, kväve och organisk substans (BOD) som får släppas ut med det behandlade avloppsvattnet.

Länsstyrelsens förväntningar på reningsvillor för BOD, kväve och fosfor är styrande för projekt Nya Rya tillsammans med dimensionerande inkommande flöden. Länsstyrelsen har indikerat att kraven kommer att skärpas i förhållande till nuvarande krav. Under projekttiden, 2020-2035, kan eventuellt ytterligare reningskrav tillkomma, till exempel för läkemedel.

Projekt Nya Rya medför fortsatt hållbar avloppsrening i regionen efter 2036.

Bedömning ur social dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Det förs en löpande dialog avseende projekt Nya Rya med ägarrådet, Gryaabs styrelse och teknisk och ekonomisk delegation (TED).

Beslutet har behandlats på lokalt samverkansgruppsmöte den 14 september 2023.

Bilagor

1. Rapport Status och framtida planering i projekt Nya Rya

Ärendet

I föreliggande ärende behandlas återrapportering till ägarrådet av uppdraget att i skriftlig rapport redogöra för angående hur arbetet har drivits vidare vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Ägarrådet har gett Gryaab i uppdrag att rapportera hur arbetet har drivits vidare vad gäller utveckling av Ryaverket i projekt Nya Rya. Rapporten ska skickas in under september 2023.

Rapport till ägarrådet: Status och framtida planering i projekt Nya Rya

Inriktningsbeslut

Gryaabs styrelse fattade i maj 2022 ett inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Beslutet bestod dels av ett antal inriktningar för kapacitetsutvecklingen och dels av en modell för finansieringen av investeringen. Inriktningsbeslutet bedömdes vara av principiell beskaffenhet. Alla delägarkommuner har tagit ställning till och tillstrykt inriktningsbeslutet. Inriktningsbeslutet ger Gryaabs styrelse möjlighet att fatta beslut inom ramen för beslutet.

Lerums kommun gav i sitt ställningstagande angående inriktningsbeslutet Gryaab uppdraget att:

Aktivt arbeta för att finna sätt att minimera påverkan för taxekollektivet i allt fortsatt arbete gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket.

Gryaab kommer att arbeta med uppdraget och återrapportera hur det gjorts. Gryaab tar även med sig de uttalanden som gjorts från övriga delägarkommuner i den fortsatta processen.

Projektgenomförande, teknik

Programarbetet för Nya Rya är inne på sitt tredje år. Inledande teknikscrening avseende processlösningar har genomförts under 2021 och under 2022 genomfördes fortsatta utredningar för att säkerställa att bästa möjliga teknik uppnås med avseende

på fastställda flöden och de förväntade reningskraven. Tre pilotanläggningar installerades i början av 2022 för att ge mer kunskap och erfarenheter avseende ny processteknik för rening av avloppsvatten. Resultatet kommer sammanställas under 2023 och 2024.

Förstudien för pumpstation IN, en ny inloppspumpstation som ligger inom projekt Nya Rya, färdigställdes i december 2022. Gryaab styrelse godkände i juni 2023 investering av förprojektering av pumpstation IN. Förprojekteringen planeras att påbörjas under augusti månad 2023. Målet är att tidigarelägga byggandet av en ny inloppspumpstation.

Tillståndprocess

Kapacitetsutvecklingen av Ryaverket innebär att Gryaab måste ansöka om ett nytt miljötillstånd för Ryaverket efter 2036. Processen med miljötillståndsansökan är påbörjad. Under 2022 startades ett antal underlagsutredningar som till exempel lokaliseringsutredning och luktutredning. Utredningarna som kommer färdigställas under 2023 och utgör underlag till ansökan om det nya miljötillståndet.

Samråd avseende nytt miljötillstånd genomfördes vid tre tillfällen under 2023.

Strategi över miljötillståndsansökan tas fram och kommer att förankras med styrelsen under 2023. Ansökan kommer att lämnas in kvartal ett 2024 och målet är att ansökan ska ha vunnit laga kraft 2026.

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat arbetet med en detaljplaneändring över området för den nya processarean samt delar av befintlig anläggning. Målet är att detaljplaneändringen ska ha vunnit laga kraft 2025.

Finansieringsprocess

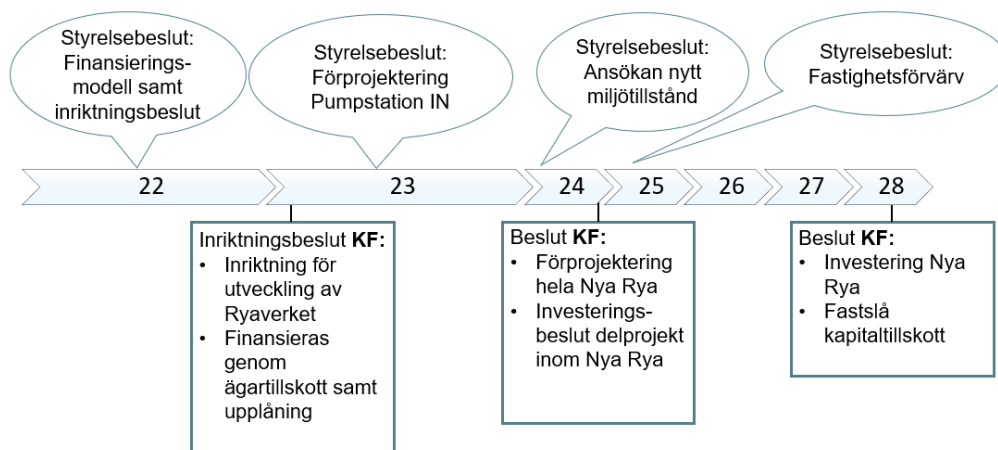
Som nämndes ovan fattade styrelsen inriktningsbeslut inklusive finansieringsmodell i maj 2022 som tillstyrkts av samtliga delägarkommuner. Finansieringsmodellen innebär att kostnaden för investeringskostnaden ska finansieras genom ett ovillkorat aktieägartillskott motsvarande 10 % av den totala investeringskostnaden och beräknat utifrån ägarandel i Gryaab och att resterande del ska finansieras genom lån genom Göteborgs Stads koncernbank.

En tidig kostnadsindikation ger en investeringskostnad, inklusive förprojektering, av 3,7-5,9 miljarder kronor i 2018 års kostnadsnivå. Fram till 2036 kan avgiften bli 80 till 100 procent högre än vad den är idag. I denna ökning ingår också kostnader för nödvändigt underhåll och utbyte av uttjänta anläggningsdelar i befintlig anläggning.

Beslutsprocess

Ett förslag till en övergripande beslutsprocess har tagits fram och redovisats för Gryaabs styrelse. Inför varje enskilt beslut som skall tas upp i Gryaabs styrelse och eller i ägarkommunernas KF tas en detaljerad beslutsprocess fram.

Preliminär beslutsprocess:

Risker

En plan för riskanalyser avseende projekt-, process- och arbetsmiljörisker under utredningsfasen togs fram under första halvåret 2021. Uppföljande projektriskanalyser har genomförts kontinuerligt.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Ärendet avser återrapportering av ett uppdrag som Gryaab fått av ägarrådet. Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt i vad som står angivet om frågor av principiell beskaffenhet i Gryaabs ägardirektiv, Göteborgs Stadshus AB:s anvisningar för ärendeberedning och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

Bolagets bedömning

Gryaab har tagit fram en rapport för status och framtida planering i projekt Nya Rya. Styrelsen föreslås godkänna rapporten och att den skickas till Stadshus AB som återrapportering till ägarrådet.

230922

Nya Rya

Jan Karlsson

Bilaga 1

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, 031-64 74 00 gryaab.se

Rapport till ägarrådet: Status och framtida planering i projekt Nya Rya

Bakgrund

Efter år 2036 kommer Gryaab omfattas av ett nytt miljötillstånd. Redan nu har Länsstyrelsen uttalat en förväntan på skärpta krav i det nya miljötillståndet. Gryaabs riskanalyser visar att bolaget inte kan uppnå förväntade krav med befintlig anläggning. Förutom en förväntan om strängare utsläppskrav har befolkningen i Gryaabs delägarkommuner ökat kraftigt de senaste årtionden och delägarkommunerna ser en fortsatt ökning för perioden 2019 – 2055.

För att kunna möta den växande befolkningen i ägarkommunerna och förväntade skärpta miljökrav behöver Ryaverkets kapacitet utökas och Gryaab har därför startat program Nya Rya. Nya Rya avser det sammantagna projektet med att öka kapaciteten på Ryaverket.

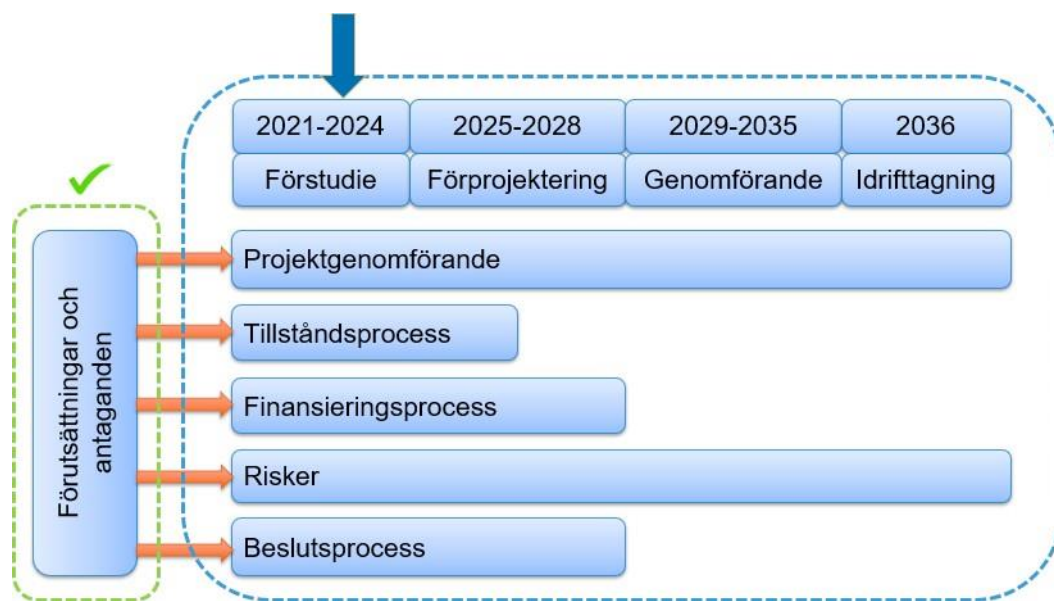
Gryaabs styrelse fattade i maj 2022 ett inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket. Beslutet bestod dels av ett antal inriktningar för kapacitetsutvecklingen och dels av en modell för finansieringen av investeringen. Alla delägarkommuner har tagit ställning till och tillstrykt inriktningsbeslutet. Inriktningsbeslutet ger Gryaabs styrelse möjlighet att fatta beslut inom ramen för beslutet.

Utredningsfasen

Rapporten beskriver statusen i projekt Nya Rya, utredningsfasen. I utredningen hanteras dimensionering för framtida belastning, skärpta utsläppsvillkor, lokalisering, fastighetsförvärv, kostnadsuppskattning bland mycket annat. Utredningen ska redovisas

2025 och ska utgöra underlag för ställningstagande och investering för ett framtida Ryaverk med tidshorisonten 2055–2070.

Bilden nedan visar programfaserna för projekt Nya Rya.

Status

Programarbetet för Nya Rya är inne på sitt tredje år.

För att öka kapaciteten på Ryaverket ska nuvarande reningsverk uppgraderas men reningsverket ska också byggas ut. De nya anläggningarna avses att byggas på fastigheterna Rödjan 727:4 vilken ägs av Göteborgs Hamn och som Gryaab arrenderar idag och Sannegården 734:9 som ägs av Exploateringsförvaltningen. Tidsatta aktivitetsplaner avseende förvärv av fastigheterna är framtagna. Dialog med Exploateringsförvaltningen respektive Göteborgs Hamn har inletts och aktivitetsplaner har förankrats.

En formell ansökan har lämnats in till Exploateringsförvaltningen avseende förvärv av Rödjan 727:38 som Gryaab har tomträtt på idag. Exploateringsförvaltningen har lämnat en offert på 50 miljoner kronor.

Det pågår en diskussion med Exploateringsförvaltningen avseende förvärv av Sannegården 734:9 där en värdering är framtagna.

Exploateringsförvaltningen vill att Gryaab tar ställning till ett enhetligt beslut för alla bolagets fastigheter där Gryaab antingen arrenderar/innehar tomträtt eller äger fastigheterna som bolaget har verksamhet på i ryhamnsområdet. Bolagets ståndpunkt i denna fråga utreds inför eventuella förvärv.

Projektgenomförande - teknik

Dimensionerande inkommande flöden är viktiga indata för att kunna dimensionera den nya anläggningen på rätt sätt. Flödesprognoser för 2055 och 2070 togs fram tillsammans med ägarkommunerna under 2021. Under första halvan av 2023 har dessa flödesprognoser uppdaterats. Dimensionerande flöden består förutom flöden från flödesprognoser för 2055 och 2070 av ett tillägg i kapacitet för eventuellt kunna ansluta ytterligare två kommuner i framtiden. Flödesprognoserna har fastställts av ägarkommunerna på möte med Teknisk och ekonomisk delegation (TED).

Utbyggnad av processanläggning omfattar både befintlig och ny processanläggning. Gryaab utredde först fyra olika processalternativ vid tre olika flöden. Fokus var att ta fram och utvärdera olika processlösningar, så att bästa möjliga teknik uppnås med avseende på fastställda flöden och de förväntade reningskraven. Inriktning för det fortsatta arbetet avseende processlösning fastställdes under kvartal fyra 2021 där tre av de ursprungliga fyra processalternativen utreddes vidare. Under 2023 beslutades att gå vidare med två processalternativ AGS och MBR.

Tre pilotanläggningar installerades under första kvartalet 2022. Syftet med pilottester är bland annat att få kunskap om nya tekniker, drifterfarenheter, underhållsbehov, kemikaliebehov med mera samt att verifiera reningsresultat utifrån vårt inkommande avloppsvatten.

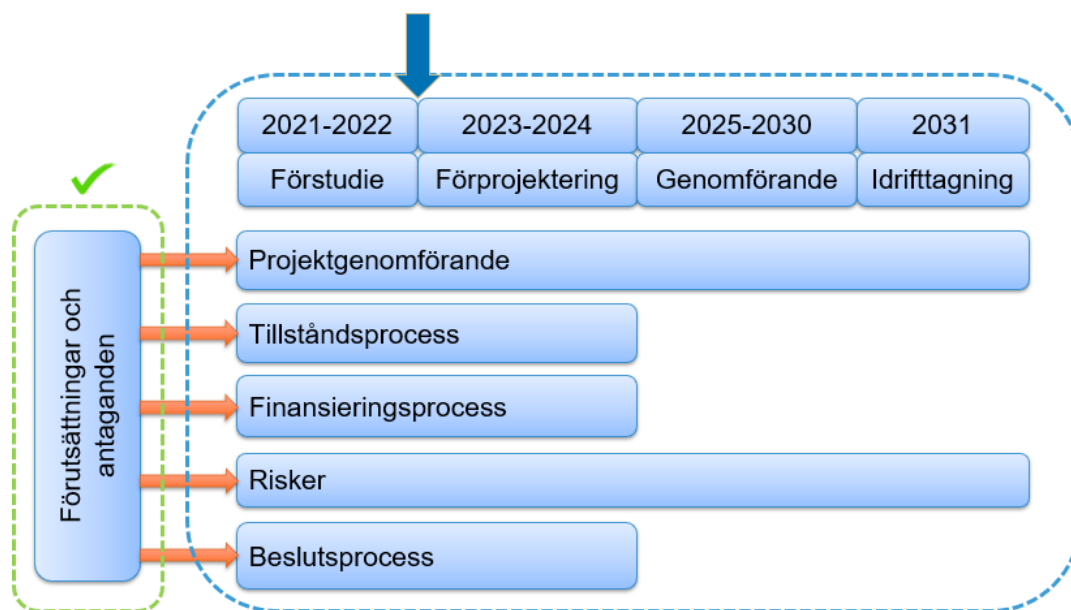
- Förfiltrering med trumfilter. Metoden utgör ett yteffektivt alternativ till försedimentering. Pilottestet avinstallerades i december 2022.
- Granulerat aktivt kol (GAK). Alternativet utgör en eventuellt framtida rening av mikroföroreningar och partiklar. GAK-piloten avinstallerades i juni 2023.

- Aerobt granulärt slam (AGS) är installerad och i drift.
Alternativet utgör ett eventuellt framtida reningssteg som är resurssnålt och yteffektivt.

Gryaab har även startat en utredning kring åtgärder för att förbättra vår nuvarande anläggning där fyra alternativ utreds.

Projekt Bygg & Anläggning omfattar byggnader såsom kontor, verkstäder, förråd, laboratorium m.m. och anläggningskonstruktioner såsom mark VA, tunnlar, kulvert, pumpstation, bergrum m.m.

Inom ramen för projekt Nya Rya ska en ny inloppspumpstation byggas. Förstudien för pumpstationen färdigställdes i slutet av 2022. Gryaabs styrelse godkände i juni 2023 investering av förprojektering av pumpstationen. Förprojekteringen startar i augusti 2023. Den övergripande tidplanen för delprojektet Pumpstation IN framgår nedan.

Tillståndsprocessen

Kapacitetsutvecklingen av Ryaverket innebär att Gryaab måste ansöka om ett nytt miljötillstånd för Ryaverket efter 2036. Processen med miljötillståndsansökan är påbörjad. Under 2022 startades ett antal underlagsutredningar såsom; lokaliseringsutredning, naturvärdesutredning, transportutredning, riskutredning, kulturvärdesutredning,

lukttutredning, dagvattenutredning, släckvattenutredning, utsläpp till luft, bullerutredning samt provtagningar i recipienten m.m. Underlagsutredningarna kommer färdigställas under 2023. Utredningarna utgör underlag till ansökan om ett nytt miljötillstånd.

Samråd avseende nytt miljötillstånd genomfördes:

- Myndigheter samt ägarkommuner 9 maj 2023
- Allmänheten samt intresseorganisationer 15 juni 2023
- Särskilt berörda verksamheter 16 juni 2023

Samråd vattenverksamhet, grundvattensänkning, pumpstation genomfördes den 8 juni 2023.

Arbetet med att ta fram en strategi över miljötillståndsansökan pågår och kommer att förankras med styrelsen under 2023. Ansökan om nytt miljötillstånd kommer lämnas in under kvartal ett 2024. Målet är att ansökan om nytt miljötillstånd ska ha vunnit laga kraft 2026.

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat arbetet med en detaljplaneändring över området för den nya processarean samt delar av befintlig anläggning. Målet är att detaljplaneändringen ska ha vunnit laga kraft 2025.

Beslutsprocessen

Inriktningsbeslut och finansieringsprocessen

Som nämndes under bakgrund har Gryaabs styrelse fattat ett inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket som tillströkts av alla delägarkommuner. Beslutet bestod dels av ett antal inriktningar för kapacitetsutvecklingen och dels av en modell för finansieringen av investeringen. Finansieringsmodellen innebär att kostnaden för investeringskostnaden ska finansieras genom ett ovillkorat aktieägartillskott motsvarande 10 % av den totala investeringskostnaden och beräknat utifrån ägarandel i Gryaab och att resterande del ska finansieras genom lån genom Göteborgs Stads koncernbank.

En tidig kostnadsindikation ger en investeringskostnad av 3,7-5,9 miljarder, i 2018 års kostnadsnivå, fördelat över åren 2025-2036. Gryaab ska under 2024 se över uppskattningen av investeringskostnaden på nytt.

Gryaabs styrelse beslutade i juni 2023 att fastställa en långsiktig ekonomisk strategi för Gryaab. Strategin inkluderar effekten av Nya Rya. Strategin innebär sammanfattningsvis att Gryaab över tid ska ha en soliditet runt 10 procent. Till skillnad från i dagsläget, då Gryaabs soliditet består av obeskattade reserver inbetalda från VA-kollektivet, ska soliditeten komma från det aktieägartillskott som delägarna betalar in till bolaget i samband med att kapacitetsutbyggnaden i Nya Rya som finansieras från år 2028.

Verktyg för simulering av avgiftsprognoser har framtagits, justeringar och verifiering är klart. Avgiftsverktyget är klart för framställande av prognoser.

Fram till 2036 kan avgiften bli 80 -100 procent högre än vad den är idag. I denna ökning ingår också kostnader för nödvändigt underhåll och utbyte av uttjänta anläggningsdelar i befintlig anläggning.

Sammanfattning uppdrag och uttalanden i ställningstaganden rörande inriktningsbeslutet

Lerums kommun gav i sitt ställningstagande angående inriktningsbeslutet Gryaab uppdraget att:

- Aktivt arbeta för att finna sätt att minimera påverkan för taxekollektivet i allt fortsatt arbete gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket.

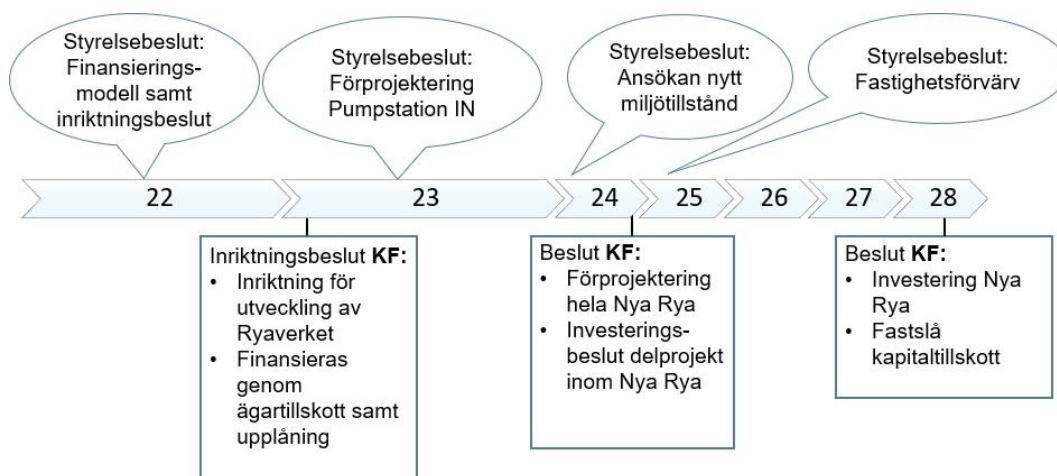
Gryaab kommer att arbeta med uppdraget och återrapportera till delägarkommunerna hur det gjorts. Även flera andra delägarkommuner har gjort uttalanden i sina ställningstaganden kring Nya Rya. Även om dessa inte nämns i beslutsmeningarna i sig och således inte utgör formella uppdrag till Gryaab tar bolaget med sig frågorna i den fortsatta processen. Uttalandena handlade bland annat om:

- Uppdaterade befolknings- och flödesprognoser inför start av respektive steg

- Att i förprojekteringen skapa och presentera en flexibel anläggning som möjliggör en framtida expansion.
- Att en kapacitetsökning bör dimensioneras efter de reningskrav som tillståndsgivaren nämner i nuvarande miljötillstånd
- Att fortsatt följa och utvärdera flödesprognoser, analyser av befolkningstillväxt, ekonomin i projektet med avseende på teknik, inflation och så vidare, så att framtida kapacitetsutbyggnad blir så optimal som möjligt.
- Att ha beredskap för läkemedelsrening

Preliminär beslutsprocess

Av bilden nedan framgår den preliminära beslutsprocessen för projekt Nya Rya.

2024: Beslut om inlämnande av ansökan nytt miljötillstånd.

2025: Beslut om förprojektering Nya Rya

2025: Beslut om genomförande pumpstation IN (beslut av principiell beskaffenhet)

2025: Beslut om fastighetsförvärv

2028: Beslut om genomförande av Nya Rya samt beslut om kapitaltillskott (beslut av principiell beskaffenhet)

Risker

En plan för riskanalyser under utredningsfasen är framtagen. Planen omfattar projektrisker, processrisker och arbetsmiljörisker.

Projektriskanalys genomfördes under juni 2021 och syftar till att identifiera och värdera hot och möjligheter som kan uppkomma under projektets gång. Uppföljning och uppdatering av projektriskanalys genomförs under förstudiefasen. Vid uppföljning görs en genomgång av fastställda åtgärder för identifierade risker. Projektet arbetar löpande med åtgärderna för att minska de risker som bedömts höga.

Tidplan Utredningsfasen

- Rapport, pilottester AGS, färdigställs under kvartal 3 2023.
- Rapport, pilottester förbehandling trumfilter, färdigställs under kvartal 3 2023.
- Tekniskbeskrivning för ansökan nytt miljötillstånd färdigställs under kvartal 3 2023.
- Samråd ny detaljplan genomförs under kvartal 4 2023.
- Miljökonsekvensbeskrivning för ansökan nytt miljötillstånd färdigställs under kvartal 4 2023.
- Gryaab ska ta fram en långsiktig strategi för bolaget som inkluderar effekten från Nya Rya under kvartal 4 2023, klar.
- Lämna in ansökan nytt miljötillstånd kvartal 1 2024
- Färdig utredning, förstudie, Nya Rya kvartal 4 2024.
- Beslut, förprojektering Nya Rya, kvartal 1 2025.
- Miljötillstånd vunnit laga kraft 2026.